

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nástin problematiky tzv. frakčních akcií

Tzv. frakční (zlomkové) akcie si v posledních několika letech získaly poměrně velkou popularitu mezi zejména retailovou investorskou veřejností. Reakce regulátorů na sebe nenechala dlouho čekat a jedním z posledních výstupů na toto téma s celoevropským dosahem je veřejné prohlášení ESMA z března 2023, v němž se ESMA zabývá mimo jiné ochranou investorů v souvislosti s nabízením derivátů na frakce akcií („Stanovisko“).[1]

Povaha frakčních akcií

Podstata frakčních akcií spočívá ve většině případů v tom, že obchodník s cennými papíry („OCP“) vlastní celkové akcie „rozdělí“ v rámci své interní evidence tyto celkové akcie na jednotlivé frakce (zlomky), které dále prodává svým zákazníkům.

Samotná frakční akcie tak může být, v závislosti na tom, jak je strukturovaná, např. svého druhu derivátem, kdy podkladovým aktivem je celková akcie nebo může představovat určitou formu spoluvlastnického podílu na celkové akci. Každopádně vždy představuje určitá práva, jejichž hodnota se odvíjí od hodnoty celkové akcie. V dalším textu se budeme v návaznosti na Stanovisko blíže zabývat frakčními akciemi, které mají povahu derivátu.

Z obchodního pohledu umožňují frakční akcie investorovi podílet se na výkonnosti akcií, které si vzhledem k jejich ceně nemůže dovolit koupit jako celek. Ve výsledku však investor investováním do frakčních akcií může své portfolio více diverzifikovat, když místo koupě jedné celkové akcie jedné společnosti zakoupí frakce akcií emitovaných více společnostmi; tento aspekt frakčních akcií lze v případě retailových investorů vnímat jako velmi pozitivní.

Z právního pohledu nepředstavuje frakční akcie akcii v korporátním smyslu[2] či jiný cenný papír, který by bylo možné považovat za investiční cenný papír[3]. Z tohoto důvodu lze zažité označení „frakční akcie“ považovat za nepřesné a spíše by se mělo hovořit o „frakci akcie“, resp. „derivátu na frakci akcie“. ESMA ve Stanovisku v této souvislosti výslovně uvádí, že pojem „frakční akcie“ by neměl být používán vzhledem k tomu, že je zavádějící, a tedy v rozporu s požadavky MiFID II.[4]

V důsledku uvedené povahy frakčních akcií je nutné zdůraznit, že s frakčními akciemi nejsou spojena akcionářská práva typu hlasovacího práva na valné hromadě emitenta celkové akcie. Případné právo na podíl na zisku emitenta celkové akcie bývá pouze zprostředkované, když OCP vlastní celkovou akcii vyplácí podíl na zisku zákazníkům poměrně dle velikosti jejich podílů na celkové akci[5].

Za určitou nevýhodu frakčních akcií lze považovat jejich v zásadě nepřevoditelnost mezi obchodními účty vedenými u dvou OCP a dále též daňové souvislosti, když ohledně frakčních akcií nelze uplatnit např. tzv. časový test, jehož splnění je podmínkou pro osvobození od daně z příjmů v případě úplatného prodeje celkových akcií.[6]

Informační povinnosti

Dle Stanoviska by OCP měli před poskytnutím investiční služby týkající se frakčních akcií zákazníky zejména informovat o tom, že předmětem koupě není akcie jako taková, ale derivát, vysvětlit jim rozdíly a seznámit zákazníky se souvisejícími riziky včetně rizika likvidity a rizika

protistrany.

OCP by měl zákazníkovi též sdělit přímé i nepřímé náklady a poplatky související s nákupem, držením a dalšími službami ohledně frakčních akcií. Cílový trh pro frakční akcie by měl být dle ESMA vymezen úzce vzhledem k jejich povaze a při zohlednění již zmíněných rizik likvidity a protistrany.

Na rozdíl od (celkových) akcií přijatých k obchodování na regulovaných trzích[7] nejsou frakční akcie tzv. jednoduchými nástroji, ale nástroji komplexními. Z tohoto důvodu je nutné v souvislosti s frakčními akciemi plnit související povinnosti včetně např. provedení tzv. testu přiměřenosti[8].

V závěru Stanoviska ESMA upozorňuje též na možnou povinnost sestavit tzv. PRIIPS KID (sdělení klíčových informací)[9], pokud se příslušná frakční akcie kvalifikuje jako produkt s investiční složkou, tedy zejména jako strukturovaný retailový investiční produkt.

Závěrem

Navzdory tomu, že v případě frakčních akcií nabývá zákazník pouze dílčí a omezená práva ve srovnání s celkovou akcií a nestranný pozorovatel by mohl mít v důsledku toho za to, že povinnosti OCP při poskytování investičních služeb v souvislosti s těmito nástroji musí být maximálně stejné nebo spíše menší, opak je pravdou. Lze tedy v této souvislosti doporučit opatrnost a přistupovat k frakčním akciím jako komplexním nástrojům, které s sebou nesou nejen obchodní příležitost, ale též regulatorní povinnosti.

JUDr. Jiří Kokeš, Ph.D.,
vedoucí advokát

AegisLaw

[Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1

Tel: +420 777 577 562
e-mail: office@aegislaw.cz

[1] K dispozici >>> [zde](#).

[2] Srov. § 256 a násl. ZOK.

[3] Srov. § 3 ZPKT.

[4] S ohledem na pojmosloví běžně používané na finančním trhu nejen investorskou veřejností ale též regulátory, lze tento závěr ESMA považovat za poměrně přísný a formalistický.

[5] Stranou ponecháváme možnost tzv. DRIPu, kdy dochází k automatickému reinvestování podílu na zisku.

[6] Viz § 4 odst. 1 ZDP a vyjádření GFŘ z 8. 7. 2022 dostupné např. zde <https://forum.finexpert.e15.cz/viewtopic.php?f=312&t=1324777>

[7] Ve smyslu § 15k odst. 3 písm. a) ZPKT.

[8] Viz § 15i ZPKT.

[9] Ve smyslu nařízení EU č. 1286/2014 o sděleních klíčových informací týkajících se strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)
- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)
- [Význam doplacení úvěru při přezkumu posouzení úvěruschopnosti](#)